

gemeente
Het Hogeland

Beantwoording schriftelijke vraag/vragen

cf. art. 32 Reglement van Orde gemeenteraad

Onderwerp:	Werelderfgoedcentrum
Portefeuillehouder:	M. de Visser
Datum beantwoording:	
Datum indienen vraag/vragen:	7 september 2021
Vragensteller:	L. Visser
Fractie:	Lokaal Sociaal

Aan de gemeenteraad

De namens bovengenoemde fractie op grond van het reglement van orde van de gemeenteraad gestelde vraag/vragen betreffend bovenvermeld onderwerp beantwoorden wij als volgt.

Vraag 1

Waarom krijgen we de impact analyse die uitgaat van NPG financiering en gemeentelijke garantstelling en de datum 15 januari 2021 kent nu pas onder ogen? Nadat er een aantal onomkeerbare beslissingen genomen zijn, terwijl er al eerder en vaker gevraagd is om transparantie en openheid van zaken.

Beantwoording

De impactanalyse is opgesteld om voor een aanvraag bij Nationaal Programma Groningen de impact van het Werelderfgoedcentrum in beeld te brengen. Dit is in het rapport ook terug te lezen: de ambities en randvoorwaarden van Nationaal Programma Groningen zijn als basis voor de impactanalyse gebruikt. In de raad van september 2021 wordt de aanvraag bij Nationaal Programma Groningen in de raad besproken en daar is de impactanalyse als bijlage toegevoegd.

Vraag 2

Hoe verhoudt de NPG aanvraag zich tot het aflossen van de lening waar de gemeente garant voorstaat? En hoe levert deze aflossing van NPG een bijdrage aan de Brede welvaart?

Beantwoording

Door de garantstelling die de gemeente eerder heeft afgegeven, kan de stichting een lening aantrekken om tot een dekkende investeringsbegroting te komen. De lening is bedoeld als een overbrugging om snel te kunnen starten met de bouw én met de insteek dat de lening zo snel mogelijk weer wordt afgelost door middel van de opbrengsten uit de capital campaign. In die zin is de lening vooral een middel voor cash-flow in plaats van financiering van de investering. Eerder heeft de stichting al cofinanciering toegezegd gekregen van de provincie Groningen en het Waddenfonds.

Met de raad is op 15 april 2021 afgesproken, in de wensen en bedenkingen, dat alle opbrengsten vanuit de capital campaign worden gebruikt om de lening af te lossen. Hierbij zijn geen specifieke afspraken gemaakt met betrekking tot middelen vanuit Nationaal Programma Groningen.

De impactanalyse van Arcadis beschrijft uitgebreid wat het project bijdraagt aan de ambities op het gebied van de brede welvaart van onze gemeente en de provincie en hoe het project voldoet aan de randvoorwaarden.

Het nieuwe centrum in Lauwersoog wordt een nieuwe publiekstrekker, met een nieuw verhaal en een belangrijk maatschappelijke en sociaal-economische meerwaarde. Een aantal ambities die door het Werelderfgoedcentrum worden behaald, zijn onder andere:

- Een verdubbeling van het aantal bezoekers van het huidige bezoekerscentrum, wat betekent dat er in 2023 118.000 betalende en 36.000 niet betalende bezoekers komen. Daarna groeit dit aantal jaarlijks van 1 – 5 % per jaar.
- Een katalyserend effect voor bezoekers naar de gemeente, waarmee impuls aan lokale en regionale economie wordt gegeven. Maar hierdoor ook een bijdrage levert aan het behoud van voorzieningen in de regio en daarmee de leefbaarheid.
- € 1.935.200 per jaar aan bestedingen van bezoekers.
- Een groei van het aantal arbeidsplaatsen (in totaal 36 FTE).
- Bijdrage in de natuureducatie en onderzoek (o.a. 10.000 – 15.000 educatieve bezoeken per jaar)

Vraag 3

Kan er uitleg gegeven worden hoe de capital campaign en het aflossen van een lening binnen de aanvraag van NPG richtlijnen past? En binnen het lokaal programmaplan?

Beantwoording

De lening is bedoeld als een overbrugging om snel te kunnen starten met de bouw én met de insteek dat de lening zo snel mogelijk weer wordt afgelost door middel van de opbrengsten uit de capital campaign. In die zin is de lening vooral een middel voor cash-flow in plaats van financiering van de investering.

Het Werelderfgoedcentrum wordt dan ook op de inhoud beoordeeld: in hoeverre draagt het Werelderfgoedcentrum bij aan de brede welvaart? Dit wordt vertaald naar de vier ambities van Nationaal Programma Groningen en de daarbij behorende randvoorwaarden. Het Lokaal Programmaplan is een lokale uitwerking hoe Het Hogeland wil bijdragen aan Nationaal Programma Groningen. Daarin is ook de programmalijn 'Pronkjewailen op 't Hoogelaand', waarin bijvoorbeeld wordt beschreven "Het Hogeland is bekend bij toeristen en recreanten die op zoek zijn naar verhalen en belevingen in combinatie met het kwalitatieve landschap, cultuur en cultureel erfgoed". Het Werelderfgoedcentrum past hier bij.

Vraag 4

Begrijpen wij goed dat het uitbaten van horeca meegenomen gaat worden als onderbouwing van de plus?

Beantwoording

In het overzicht van de elementen die voor financiering van Nationaal Programma Groningen in aanmerking komen staat de horeca **niet** vermeld. Deze wordt dan ook niet meegenomen in de aanvraag voor financiering vanuit Nationaal Programma Groningen.

Element	NPG bijdrage
Fieldstation en Wetlab	995.200
Buitenruimte	588.480
Educatief Centrum	305.088
Vertrekhal	1.605.388
Wadhal	815.126
Auditorium	176.880
Experience	2.013.837
Totaal	6.500.000

Vraag 5

In de impactanalyse van arcadis. Word er gesproken over verhuizen van de zeehonden opvang. We als raad hebben altijd gekozen voor en wec en nooit voor een verhuizing van zeehondcentrum. Waar is deze analyse op gebaseerd?

Beantwoording

In de impactanalyse zijn een aantal varianten uitgewerkt die zijn afgezet tegen het referentiealternatief 'Zeehondencentrum blijft gevestigd in Pieterburen'. De aanvraag voor Nationaal Programma Groningen gaat uit van de variant 'WEC' (en niet de variant 'verhuizing') waarbij de plus wordt omschreven als plus op het referentiealternatief. De impactanalyse omschrijft tevens de effecten van de variant 'verhuizing' om ook duidelijk in beeld te brengen wat de verschillen zijn tussen de varianten 'WEC' en 'verhuizing'.

Vraag 6

Kunt u ons uitleggen hoe de winst op het gebied van leefbaarheid en economie voor de inwoners en ondernemers in Pieterburen en omstreken duidt?

Beantwoording

Het terrein dat wordt achtergelaten biedt ontwikkelkansen voor Pieterburen.

Vraag 7

Onder 6 beschrijft u 26.3 miljoen bij elkaar te krijgen om alles te kunnen bouwen van wec. In eerder plannen sprak u nog over 19.1 miljoen nodig te hebben om het Wec met de door u genoemde punten onder 6 te kunnen realiseren. Kunt u uitleggen wat de stijging naar 26.3 miljoen verklaard?

Beantwoording

Het budget uit de Waddenfonds aanvraag bedraagt totaal € 29,6 miljoen. Er is een splitsing gemaakt tussen een publiek deel van € 19,1 miljoen en een commercieel deel (horeca, hotel) van € 10,5 miljoen.

Dit project bleek niet uitvoerbaar omdat de financier van het commerciële deel zich terugtrok. In 2019 is het project opnieuw opgestart, met een totaalbudget van € 26,3 miljoen, waarin alle functies zijn inbegrepen. Met dit vertrekpunt kan het WEC zorgdragen voor een sluitende exploitatie. Dit model is dan ook door Ecorys onderzocht en als goed en haalbaar bevonden.

Vraag 8

Wat maakt dat er haast is en het nu mee moet in de aanvraag ronde van oktober?

Beantwoording

In januari heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over mogelijke projecten om in te dienen bij Nationaal Programma Groningen door middel van een afwegingsmatrix. Het Werelderfgoedcentrum is hierin benoemd en stond in de afwegingsmatrix op 'aanjagen', waarbij is aangegeven dat het college samen met de provincie verder wil optrekken en er een nadere onderbouwing nodig was. In de tweede helft van januari heeft de stichting de Impactanalyse van Arcadis gedeeld met de gemeente en provincie, als basis voor de gevraagde nadere onderbouwing. Hierover zijn vervolgens gesprekken gevoerd samen met de provincie, waarbij ook gezamenlijk de planning voor een mogelijke aanvraag bij Nationaal Programma Groningen is besproken. Hierin is besloten om tot een aanvraag voor de 3^e ronde in 2021 te komen, conform de planning en besluitvorming zoals dit nu voorligt aan de gemeenteraad. Een ronde eerder indienen, gelijktijdig met het centrumplan Leens, was niet haalbaar omdat er ook bij de provincie keuzes moesten worden gemaakt hoe ze hun middelen vanuit het trekkingsrecht zouden inzetten omdat er een overtekening van de budgetten was. Resultaat is dat er nu een aanvraag ligt die invulling geeft aan de nadere eisen zoals het college in januari in de afwegingsmatrix met de raad heeft gedeeld. De aanvraag later indienen heeft grote risico's: denk aan activiteiten die niet meer subsidiabel zijn omdat ze al zijn gestart en budget van provincie dat mogelijk anders wordt ingezet.

Vraag 9

Wat is nou de plus waar u het aldoor over heeft? Deze plus is in de stukken die wij hebben nergens concreet beschreven, en de plus waarop? De plus op de verhuizing van het zeehondencentrum van 23.6 miljoen?

Beantwoording

In de impactanalyse zijn een aantal varianten uitgewerkt die zijn afgezet tegen het referentiealternatief 'Zeehondencentrum blijft gevestigd in Pieterburen'. De aanvraag voor Nationaal Programma Groningen gaat uit van de variant 'WEC', waarbij de plus wordt omschreven als plus op het referentiealternatief. Daarbij wordt bij de aanvraag voor financiering vanuit Nationaal Programma Groningen een deel van deze plus gefinancierd (6,5 miljoen euro), zoals beschreven in de raadsmemo.

Vraag 10

Er was nog een gat van 1,6 miljoen over toch? Na de garantstelling voor de 9 miljoen, waar bestaat dat gat uit, is dat dan de plus?

Beantwoording

In het rapport van Ecorys staat op pagina 8 een investeringsbegroting opgenomen. Daarin wordt de 1,6 miljoen euro toegelicht. Dit bedrag is nodig om de totale investering van 26,3 miljoen euro te financieren om de variant 'WEC' zoals in de impactanalyse van Arcadis staat beschreven te financieren. De Stichting ZeeHondenCentrum heeft de financiering van de 1,6 miljoen op zich genomen door een achtergestelde lening beschikbaar te stellen.

Vraag 11

Hoe moeten het risico de stijging van de bouwkosten die bij andere dossiers, ook parten speelt, hier vertalen?

Beantwoording

In 2021 zijn de bouwkosten onder druk komen te staan en heeft de stichting te maken met mogelijke bouwkostenstijgingen. Er wordt professioneel bouwmanagement door abcnova ingezet, waarbij mogelijke stijgende bouwkosten de volle aandacht hebben. De aanbestedingsprocedure voor de selectie van het bouwteam gaat uit van een prijsvaste aanbesteding. De Europese aanbestedingsprocedure is nog in volle gang. De stichting onderzoekt daarnaast opties om een eventuele stijging van de bouwkosten op te vangen (denk bijvoorbeeld aan ander materiaalgebruik, andere constructies). Bovendien heeft de stichting in de begroting van € 26 miljoen ook een bedrag van ruim € 1 miljoen 'onvoorzien' opgenomen, wat ook kan worden ingezet om tegenvallers / prijsstijgingen op te vangen. Naar verwachting kan de stichting begin 2022 meer duidelijkheid geven of er inderdaad sprake is van stijgende bouwkosten.

Vraag 12

Hoeveel daadwerkelijke samenwerkingspartners zijn er over gebleven naast de overheidspartijen van de lijst van 50 die nooit bestaan heeft?

Beantwoording

De Stichting WEC spreekt met vele partijen en daaruit zullen gezamenlijke activiteiten en projecten voortkomen. Voor de ontwikkeling van het aanbod in het WEC trekt op dit moment het team van het WEC op met IVN, Stichting Geïntegreerde Visserij, onafhankelijke onderzoekers/filmmakers, Stichting Promotie Waddenland en het Zeehondencentrum Pieterburen. Voor de inbedding in de haven is het WEC aangesloten bij de Duurzame Haven Coalitie Lauwersoog. Daarnaast zijn nog vele partijen betrokken en het aantal (potentiële) samenwerkingspartners is sinds de herstart van het project eind 2019 verder gegroeid.

Vraag 13

Waarom kon het toen met MFA Bedum absoluut niet en draagt het nu aan ter ondersteuning van uw keuze, die bespreking aan de thematafels?

Beantwoording

Ten tijde van de behandeling van MFA Bedum was er nog geen thematafel voor de programmalijn 'Wonen en Leven op de Wierden' geweest. Inmiddels zijn er een aantal thematafels geweest en kan hier dus een uitspraak over worden gedaan.

Vraag 14

Welke inzet is er beschreven vanuit het Wec om het wereld erfgoed wadden daadwerkelijk te beschermen en over het welzijn van de opgevangen zeehonden die als attractie worden tentoongesteld tegen betaling?

Beantwoording

Het WEC heeft niet als doelstelling om (nog een nieuwe) natuurbeschermingsorganisatie te worden. Het gaat in het WEC om educatie en bewustwording, voor een groot en breed publiek, van de waarde van het UNESCO werelderfgoed Waddenzee, en van de inspanningen die er geleverd (moeten) worden, nu en in de toekomst, om de balans tussen natuurlijke en economische waarden in het gebied te bewaren. De aanpak die wordt gekozen om het publiek te betrekken en te inspireren, is om een “kijkje in de keuken” te geven bij mensen en organisaties die zich bezighouden met (de gezondheid van) het gebied en de natuur. Daarom ligt de nadruk op zelf (mee)doen en kennis nemen van het werk van onder meer de zeehondenzorg, (onderzoek naar) visserij, bestrijding van de plasticsoep, natuurbeheer en –ontwikkeling, enzovoort. Het WEC wil bovendien een plek zijn waar het publiek zich ook bewust wordt van de spanning tussen de diverse belangen in het gebied (natuurbeheer, economie, visserij) en een podium bieden aan verschillende perspectieven. Dát is de bijdrage van het WEC aan bescherming van het gebied.

Het Zeehondencentrum Pieterburen staat hoog aangeschreven waar het aankomt op zorg voor- en onderzoek naar zeehonden. U kunt nalezen wat de visie van het Zeehondencentrum op huidige en toekomstige opvang is, en hoe de huisvesting in het WEC daaraan bijdraagt. Met de huisvesting in het WEC zal dit nog verder verbeteren. In het document [“Visie Zeehondenopvang”](#), dat ook op de website van het WEC te vinden is, staat hierover het volgende:

“Om hoogwaardige zorg voor de zeehonden te kunnen blijven waarborgen zijn de experts van het zeehondencentrum vanaf het begin nauw betrokken geweest bij het ontwerp van het centrum. Hierdoor zijn zeer hoogwaardige behandelruimtes voor de zeehonden opgenomen in het ontwerp. Net zoals dat nu in Pieterburen is, kan het publiek bij bijna alle ruimtes mee kijken met de zorg, zonder dat het ten koste gaat van de hygiëne en veiligheid. In het ontwerp van het WEC zijn daar nog een aantal factoren bij mee genomen ten gunste voor de behandeling. Zo hebben alle zeehonden daglicht in de verblijven, zijn de ruimtes voorzien van blinderende ramen (zodat de zeehonden vanuit de ruimtes de bezoekers niet zien) en is er extra geluidsisolatie. Er is voor gekozen de zeehonden in de laatste fase van opvang te huisvesten in bassins op het dak van het gebouw. Dit heeft als groot voordeel dat de blootstelling aan passanten geminimaliseerd is en de dieren veilig en ontoegankelijk voor derden gehuisvest worden.”

Vraag 15

De actuele (uitgebreide) exploitatiebegroting en de voorziene parkeerexploitatie worden in een memo aan de raad verstrekt. Wanneer kunnen wij deze memo verwachten?

Beantwoording

Momenteel werkt ons college aan de voorbereiding en zodra deze is afgerond informeren wij uw raad.

Vraag 16

Kunt u nu eindelijk duidelijkheid verschaffen over de eigenaarschap van de grond en de invloed hiervan op de marktwaarde van het pand?

Beantwoording

De gemeente heeft het eerste hypotheekrecht op het gebouw. De ondergrond is erfpachtgrond in eigendom van het EHL. De maximale "boekwaarde" van het gebouw is € 9 miljoen en daar wordt een gebouw neergezet van € 26,3 miljoen. Bovendien een gebouw dat alternatief te gebruiken is. Het is niet onlogisch dat de erfpachtsituatie een nadelige invloed heeft op de marktwaarde. Wij verwachten niet dat de marktwaarde hierdoor zal dalen naar een lager bedrag dan de maximale boekwaarde.

Vraag 17

Hoe zit het met de uitbreiding van de raad van toezicht en hoe kijken wij inmiddels mee als gemeente?

Beantwoording

Uitbreiding van de Raad van Toezicht van stichting WEC wordt op dit moment door de zittende Raad van Toezicht gezocht. Uiteraard zal het WEC de gemeente informeren over benoemingen. Na de uitbreiding van de Raad van Toezicht zal ons college uw raad informeren.

Vraag 18

Welke stappen zijn er gezet met het oog op het vertrek van het zeehondencentrum uit Pieterburen?

Beantwoording

Er wordt ingezet op een goede alternatieve invulling van wat in Pieterburen wordt 'achtergelaten' en daar zijn we over in gesprek met diverse partijen.

Wij nemen aan u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

P.P.M. van Vilsteren,
Gemeentesecretaris

H.J. Bolding,
Burgemeester